

Viborg Amtsråd
Amtsgården
Postboks 21
Skottenborg 26
8800 Viborg
2-3) Se bagest

20 MRS. 1996

2. kommunekontor
1992/1122/076-2
MV

På baggrund af en henvendelse fra Viborg Amtsråd afgav Indenrigsministeriet ved brev af 22. februar 1991 en udtalelse vedrørende bl.a. lovligheden af Viborg Amtsråds repræsentation i bestyrelsen for den selvejende institution "Videoskolen" i Viborg Amt.

Indenrigsministeriet udtalte bl.a. følgende:

"For så vidt angår Viborg Amtskommunes repræsentation i bestyrelsen for videoskolen bemærkes, at amtskommunal repræsentation i f.eks. en selvejende institution ... forudsætter, at samtlige opgaver kunne varetages af amtskommunen selv. Da videoskolen også udfører ikke-amtskommunale opgaver, kan amtskommunen ikke være repræsenteret i skolens bestyrelse."

Viborg Amtsråd meddelte ved brev af 19. juni 1991 Indenrigsministeriet, at det efter amtsrådets opfattelse er nødvendigt at have repræsentanter i Videoskolens bestyrelse for at sikre, at det tilskud, som amtskommunen yder til videoværkstedet, bliver brugt på fuldt betryggende vis, og for at sikre amtsrådet information om, hvad der foregår i Videoskolen. Økonomiudvalget anmodede derfor Indenrigsministeriet om på ny at overveje kravet vedrørende amtsrådets repræsentation i Videoskolens bestyrelse.

Indenrigsministeriet meddelte ved brev af 2. juni 1992 Viborg Amtsråd, at det fortsat var ministeriets opfattelse, at amtsrådet ikke kunne udpege medlemmer til Videoskolens bestyrelse, idet amtsrådet ellers ville få indflydelse på varetagelsen af opgaver, som amtskommunen ikke selv kunne løse.

Ved brev af 28. januar 1993 meddelte Viborg Amtsråd Indenrigsministeriet, at amtsrådet havde besluttet at forelægge sagen for Amtsrådsforeningen. Amtsrådet vedlagde kopi af sit brev af samme dato til Amtsrådsforeningen.

Af amtsrådets brev til Amtsrådsforeningen fremgår bl.a. følgende:

"Viborg Amt er af den opfattelse, at Indenrigsministeriets fortolkning vil have meget uoverskuelige konsekvenser. Dette skal specielt ses i lyset af den udvikling der er i samfundet, herunder regionernes udvikling hvor der er blevet et stort behov for samarbejde på tværs mellem amt - kommuner og virksomheder.

Det er også Viborg Amts opfattelse, at udviklingen på det kommunale område har bevirket, at det er nødvendigt at være repræsenteret i bestyrelser o.l., sådan at omverden opfatter amterne som en aktiv ansvarlig samarbejdspartner, og ikke kun som en passiv kontrollerende instans.

...

Viborg Amtsråd er endvidere af den opfattelse, at vedtagelsen af lov nr. 383 af 20. maj 1992 om kommuners og amtskommuners deltagelse i erhvervsudviklingsaktiviteter og lov nr. 384 af 20. maj 1992 om kommuner og amtskommuners samarbejde med aktieselskaber m.v. har ændret afgørende på forudsætningerne for at deltage i bestyrelser i selskaber og institutioner, selvom disse ikke udelukkende varetager rene kommunale opgaver.

Dette er gældende både for den konkrete sag, hvor lovgivningen kan anvendes direkte, men vil efter Viborg Amts opfattelse ligeledes få indflydelse på amternes og kommunernes generelle muligheder for deltagelse i forskellige bestyrelser m.v."

Den 2. juli 1993 modtog Indenrigsministeriet kopi af et brev af 30. juni 1993 fra Amtsrådsforeningen til Viborg Amtsråd. I brevet anførte Amtsrådsforeningen bl.a.:

"Der er god grund til at antage, at der er en lang og fast (amts)kommunal praksis - måske grænsende til en retssædvane - gående ud på, at mange kommunalbestyrelser og amtsråd har repræsentanter i diverse bestyrelser for institutioner, fonde, m.v., der også varetager ikke (amts)kommunale opgaver, men hvor (amts)kommunen samtidig gennem driftsstøtte varetager (amts)kommunale formål, eller i øvrigt har en interesse i repræsentation.

Der ses i øvrigt ikke at være retsafgørelser eller skrevne regler, der mere generelt tager stilling til det beskrevne repræsentationsspørgsmål.

Amtsrådsforeningen har i udvalgsarbejdet under Indenrigsministeriet om "fornyelse og effektivisering i den offentlige sektor" fremsat ønske om, at amter og kommuner, hvis det er af væsentlig betydning for dem, generelt skal kunne deltage i bestyrelser for selskaber m.v., selvom disse ikke udelukkende varetager kommunale opgaver."

Under henvisning til Amtsrådsforeningens brev meddelte Viborg Amtsråd ved brev af 31. august 1993 Indenrigsministeriet, at det var besluttet fortsat at opretholde amtsrådets repræsentation i Videoskolens bestyrelse.

Særligt om § 68 a i lov om kommunernes styrelse:

På baggrund af et forslag i betænkning nr. 1268 om effektivisering og fornyelse i den kommunale sektor, afgivet i april 1994, om at udvide kommunalbestyrelses adgang til at udpege medlemmer til bestyrelser for selskaber, foreninger, fonde m.v., uanset at selskabet, foreningen, fonden m.v. varetager opgaver, som kommunen ikke selv kan løse, fremsatte Indenrigsministeren den 1. februar 1995 et forslag til lov om ændring af de kommunale styrelseslove m.v. (L 167).

Forslaget indeholdt bl.a. en bestemmelse om udvidet adgang for kommunalbestyrelserne til at udpege medlemmer af bestyrelser for selskaber m.v. Bestemmelsen blev vedtaget uændret den 18. maj 1995 og blev som § 68 a indført i lov om kommunernes styrelse ved lov nr. 380 af 14. juni 1995. Bestemmelsen trådte i kraft den 1. september 1995.

Bestemmelsen er affattet således:

"§ 68 a. Kommunalbestyrelsen kan udpege et eller flere medlemmer af bestyrelsen for et selskab, en forening, en fond m.v., der varetager opgaver, som kommunen selv kan løse, uanset at selskabet, foreningen, fonden m.v. også varetager opgaver, som kommunen ikke selv kan løse, såfremt kommunen har en interesse i den virksomhed, der udøves af selskabet, foreningen, fonden m.v. Kommunalbestyrelsen må ikke udpege et flertal af medlemmerne i en sådan bestyrelse.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan udpege et eller flere medlemmer af bestyrelsen for et selskab, en forening, en fond m.v., der udelukkende varetager opgaver, som kommunen ikke selv kan løse,

såfremt kommunen har en interesse i den virksomhed, der udøves af selskabet, foreningen, fonden, m.v. Kommunalbestyrelsen må ikke udpege et flertal af medlemmerne i en sådan bestyrelse.

Stk. 3. Et medlem af bestyrelsen for et selskab, en forening, en fond m.v., der er udpeget i medfør af stk. 1, er ikke undergivet kommunalbestyrelsens beslutninger ved udøvelsen af hvervet, for så vidt angår varetagelsen af opgaver, som kommunen ikke selv kan løse, eller i det omfang dette i øvrigt følger af den lovgivning, der gælder for vedkommende selskab, forening, fond m.v. Et medlem af bestyrelsen for et selskab, en forening, en fond m.v., der er udpeget i medfør af stk. 2, er ikke undergivet kommunalbestyrelsens beslutninger ved udøvelsen af hvervet."

Af lovforslagets almindelige bemærkninger vedrørende § 68 a fremgår følgende:

"...

I overensstemmelse med anbefalingen fra Fornyelsesudvalget giver den foreslåede ny § 68 a i den kommunale styrelseslov (og den foreslåede tilsvarende bestemmelse i § 52 i den københavnske styrelseslov) hjemmel til, at kommunalbestyrelserne i videre omfang end efter gældende ret vil kunne udpege medlemmer til bestyrelser for selskaber, foreninger, fonde m.v. ...

Et medlem af bestyrelsen for et selskab, en forening, en fond m.v., der er udpeget af en kommunalbestyrelse i medfør af § 68 a, stk. 2, repræsenterer ved udøvelsen af hvervet ikke kommunen, ligesom bestyrelsesmedlemmet ikke skal varetage kommunale interesser. Bestyrelsesmedlemmet har således de samme rettigheder og pligter som de øvrige medlemmer af bestyrelsen. Det samme gælder som udgangspunkt for et medlem af bestyrelsen for et selskab, en forening, en fond m.v., der er udpeget af en kommunalbestyrelse i medfør af § 68 a, stk. 1. Udgangspunktet fraviges dog, når et bestyrelsesmedlem i henhold til § 68 a, stk. 3, 1. pkt., er undergivet kommunalbestyrelsens beslutninger ved udøvelsen af hvervet.

Efter de i dag gældende regler har kommunalbestyrelserne en vis adgang til at udpege medlemmer til bestyrelser for selskaber, foreninger, fonde m.v. Kommunalbestyrelser kan således deltage i ledelsen af et selskab, en forening, en fond m.v., der udelukkende varetager opgaver, som kommunen selv kan varetage. Denne retstilstand berøres ikke af lovforslaget."

Af lovforslagets bemærkninger til § 68 a, stk. 1 og 2, fremgår bl.a. følgende:

"Det er efter bestemmelserne en betingelse for, at en kommunalbestyrelse kan udpege medlemmer af bestyrelsen for et selskab, en forening, en fond m.v., at kommunen har en interesse i den virksomhed, der udøves af selskabet, foreningen, fonden m.v. En

sådan interesse vil typisk foreligge, når selskabet, foreningen, fonden m.v. blandt sine opgaver tæller opgaver, som kommunen selv kunne have løst."

Af lovforslagets bemærkninger til § 68 a, stk. 3, fremgår endvidere:

"For et bestyrelsesmedlem, der er udpeget i medfør af bestemmelsen i § 68 a, stk. 1, er udgangspunktet, at bestyrelsesmedlemmet ikke er underlagt kommunalbestyrelsens beslutninger ved udøvelsen af hvervet. Dette udgangspunkt fraviges dog for så vidt angår beslutninger, der alene vedrører varetagelsen af opgaver, som kommunen selv kan løse. Kommunalbestyrelsens adgang til at udøve instruktionsbeføjelser over et medlem af bestyrelsen for et selskab, en forening eller en fond m.v. gælder således ikke ved beslutninger om blandede spørgsmål, altså spørgsmål der tillige angår varetagelsen af opgaver, kommunen ikke selv ville kunne løse. Som eksempel kan nævnes beslutninger om selskabets, foreningens eller fondens personale- og regnskabsforhold. ..."

Indenrigsministeriet skal herefter udtale følgende:

Det tilsyn, som Indenrigsministeriet fører med amtskommunerne, er et retligt tilsyn. Det betyder, at tilsynet kun omfatter spørgsmål om, hvorvidt der er sket en tilsidesættelse af lovgivningen, herunder offentligretlige retsgrundsætninger, jf. § 61 i lov om kommunernes styrelse (lovbekendtgørelse nr. 615 af 18. juli 1995). Indenrigsministeriet kan således ikke tage stilling til spørgsmål om hensigtsmæssigheden af amtskommunernes dispositioner, men alene til spørgsmål om dispositionernes lovlighed.

Spørgsmålet om, hvorvidt en amtskommune før den 1. september 1995 lovligt kunne udpege medlemmer til bestyrelsen for en selv-
ejende institution som den i sagen omhandlede videoskolefond, var ikke reguleret i lov nr. 383 af 20. maj 1992 om kommuners og amtskommuners deltagelse i erhvervsudviklingsaktiviteter, i lov nr. 384 af 20. maj 1992 om kommuners og amtskommuners samarbejde med aktieselskaber m.v. eller i anden skreven lovgivning. Dette spørgsmål skal derfor afgøres efter almindelige kommunalretlige grundsætninger om amtskommunernes opgavevaretagelse.

Et amtsråd kan efter sådanne grundsætninger som udgangspunkt ikke uden lovhjemmel være repræsenteret i bestyrelsen for en selvejende institution, som ikke udelukkende varetager amtskommunale opgaver, jf. Indenrigsministeriets udtalelser af 22. februar 1991 og 2. juni 1992.

Denne begrænsning i et amtsråds adgang til at være repræsenteret i bestyrelsen for en selvejende institution er begrundet i, at amtsrådet ellers ville få indflydelse på varetagelsen af ikke-amtskommunale opgaver.

I den foreliggende sag er det på den baggrund fortsat Indenrigsministeriets opfattelse, at Viborg Amtsråd i perioden frem til 1. september 1995 ikke lovligt har kunnet deltage i bestyrelsen for den selvejende institution Videoskolen i Viborg Amt.

Det bemærkes i den forbindelse, at de betænkeligheder, som Viborg Amtsråd og Amtsrådsforeningen har givet udtryk for med hensyn til den af Indenrigsministeriet tilkendegivne opfattelse, må anses for imødegået med den nu tilvejebragte lovhjemmel for kommunalbestyrelser til at udpege medlemmer til bestyrelser for selskaber, foreninger, fonde m.v., uanset at selskabet, foreningen, fonden m.v. varetager opgaver, som kommunen ikke selv kan løse.

Viborg Amtsråds udpegning af et medlem af bestyrelsen for Videoskolen har været lovlig fra den 1. september 1995, jf. § 68 a, stk. 1, i lov om kommunernes styrelse.

Viborg Amtskommune må således antages at have en interesse i den virksomhed, som videoskolen udøver, idet denne virksomhed bl.a. omfatter opgaver (almene fritidsaktiviteter for borgerne på videoskolens værksted), som Viborg Amtskommune selv kunne have varetaget. Endvidere udpeger Viborg Amtsråd ifølge Videoskolens vedtægter ikke et flertal af bestyrelsens medlemmer, idet amtsrådet kun udpeger et af de i alt syv bestyrelsesmedlemmer.

I medfør af § 68 a, stk. 3, har Viborg Amtsråd kun adgang til at udøve instruktionsbeføjelser over for det af amtsrådet udpegede medlem af bestyrelsen for den selvejende institution Videoskolen, når der i Videoskolens bestyrelse er tale om at træffe beslutninger, som alene vedrører amtskommunale opgaver.

På den baggrund foretager Indenrigsministeriet herefter ikke videre i sagen.

Kopi af dette brev er sendt til Tilsynsrådet for Viborg Amt.

Der henvises til j.nr. 6-51-4-1-92.

Med venlig hilsen

/ Per Hansen

2/ Mai Vestergaard

2) Tilsynsrådet for Viborg Amt, St. Sct. Hansgade 2-4, 8800
Viborg:

Indenrigsministeriet har i dag skrevet følgende til Viborg
Amtsråd, Amtsgården, Postboks 21, Skottenborg 26, 8800
Viborg:

"..."

Hvilket herved meddeles, idet der henvises til tilsynsrådets
j.nr. 089-99-4-91.

3) HUSK